

Bộ lao động Thương binh và xã hội
Cục quản lý lao động ngoài nước

Tài liệu những kiến thức cần thiết
Dành cho lao động Việt Nam đi làm việc ở Macau

Hà nội năm 2008

Lời giới thiệu

Macau là vùng lãnh thổ nhỏ bé, có điều kiện khí hậu, môi trường văn hóa giống của Việt Nam. Macau nhận lao động không kèm theo các điều kiện chính trị. Người lao động làm việc tại Macau được đảm bảo về sinh hoạt và ổn định về thu nhập.

Từ hàng chục năm nay, lao động nước ngoài đã vào làm việc tại Macau. Những năm tới, Macau có nhu cầu tiếp nhận thêm khoảng 10 vạn lao động nước ngoài, đây là cơ hội đối với người lao động Việt Nam. Muốn cạnh tranh được với lao động các nước, lao động Việt Nam phải nâng cao trình độ ngoại ngữ, tay nghề, ý thức kỷ luật...

Vỡ vầy, việc bồi dưỡng tay nghề, đào tạo tiếng Hoa (tiếng Quảng Đông) và bồi dưỡng kiến thức cần thiết cho người lao động trước khi đi làm việc ở Macau phải được các doanh nghiệp dịch vụ đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài đặc biệt coi trọng.

Để giúp người lao động Việt Nam sớm hoà nhập với cuộc sống cộng đồng và công việc tại Macau, Cục Quản lý lao động ngoài nước (DOLAB) biên soạn và phát hành cuốn "Tài liệu những kiến thức cần thiết dành cho lao động đi làm việc ở

Macau" cung cấp cho người lao động những hiểu biết cần thiết về phong tục, tập quán, văn hoá, con người, luật pháp Macau và những yêu cầu đối với người lao động khi đến làm việc ở Macau.

Các ý kiến đóng góp về cuốn tài liệu, xin gửi về Cục Quản lý lao động ngoài nước 41B Lý Thái Tổ, quận Hoàn Kiếm - Hà Nội . /.

cục quản lý lao động ngoài nước

Phần một

truyền thống, bản sắc văn hoá dân tộc

Trên con đường đổi mới, đất nước Việt Nam đang từng bước hội nhập với khu vực và thế giới, vượt qua lạc hậu, đói nghèo, tiến hành công nghiệp hoá, hiện đại hoá, phấn đấu đạt mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, vững bước tiến lên chủ nghĩa xã hội. Sự nghiệp này hết sức vẻ vang nhưng không phải dễ dàng. Chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu, thực hiện xã hội công bằng, văn minh theo định hướng xã hội chủ nghĩa là một cuộc đấu tranh lâu dài, gian khổ, phức tạp. Hoạt

động dịch vụ đưa người lao động Việt Nam đi làm việc ở nước ngoài đã được Đảng và Nhà nước ta chú trọng và coi đây là một giải pháp kinh tế - xã hội lâu dài góp phần tạo việc làm, tăng thu nhập, nâng cao trình độ nghề nghiệp, tác phong làm việc tiên tiến cho người lao động.

Ra nước ngoài làm việc, người lao động không chỉ có điều kiện mở rộng tầm nhìn, mở rộng giao lưu quốc tế, được hòa nhập và hiểu biết nền văn hóa của các dân tộc khác mà còn là cơ hội để giới thiệu và quảng bá bản sắc văn hóa dân tộc Việt Nam. Khi sống và làm việc ở nước ngoài, mỗi chúng ta còn có bổn phận thực hiện tốt vai trò ngoại giao nhân dân. Vì vậy, phải biết kế thừa và phát huy truyền thống đạo đức, tập quán tốt đẹp và lòng tự hào dân tộc; tiếp thu tinh hoa của các dân tộc trên thế giới góp phần làm giàu thêm nền văn hóa Việt Nam.

1. Truyền thống dân tộc

Là người Việt Nam, chúng ta có quyền tự hào với các truyền thống dựng nước và giữ nước đã được hình thành, phát triển qua nhiều thế hệ, đó là:

a) Truyền thống yêu nước

Lịch sử dựng nước của dân tộc ta luôn gắn liền với lịch sử giữ nước, nó rèn luyện, hun đúc tinh thần yêu nước, truyền thống đoàn kết tạo nên khí

phách anh hùng, quật cường của dân tộc Việt Nam, sẵn sàng chịu đựng mọi hy sinh gian khổ bảo vệ độc lập, bản sắc dân tộc và toàn vẹn chủ quyền quốc gia.

Yêu nước là truyền thống cực kỳ quý báu của dân tộc ta được hình thành trong quá trình lịch sử lâu dài dựng nước và giữ nước, trở thành tình cảm thiêng liêng trong mỗi người chúng ta. Chủ nghĩa yêu nước giữ vị trí chuẩn mực cao nhất của đạo lý và đứng đầu trong bậc thang giá trị văn hóa tinh thần của dân tộc Việt Nam, là động lực nội sinh to lớn của cộng đồng dân tộc Việt Nam tạo nên sức mạnh vô địch trong các cuộc kháng chiến chống ngoại xâm và trong công cuộc xây dựng đất nước.

Hòa nhập vào thế giới tiên tiến, hiện đại để tiến lên mà không bị hòa tan, không đánh mất bản sắc là một cuộc đấu tranh đầy gian nan, thử thách. Chỉ có yêu nước mới xây dựng và bảo vệ đất nước, đem lại hạnh phúc cho nhân dân và vinh quang cho dân tộc. Chủ nghĩa yêu nước là tình cảm chung thiết tha của toàn dân Việt Nam, cả những người Việt Nam đang sống và làm việc ở nước ngoài; là sức mạnh tiềm tàng, thường trực trong lòng mỗi người dân Việt Nam; là nguồn lực không bao giờ cạn vì có cơ sở vững bền, lâu đời trong lịch sử đất nước và phù hợp với tính cách, nguyện vọng và là trách nhiệm của mọi người dân Việt Nam.

Nội dung truyền thống yêu nước của dân tộc ta rất phong phú và sâu sắc, nó thể hiện ở tình yêu quê hương xứ sở, nơi sinh ra, lớn lên của mỗi người, đó là xóm, làng, là cộng đồng làng, xã ... là sự gắn bó giữa những thành viên của dân tộc, là tình cảm gắn liền với thiên nhiên và con người ở quê hương và là quá trình xây dựng quê hương đất nước. Đất nước Việt Nam có đặc điểm địa hình, khí hậu, tài nguyên thiên nhiên nhiều thuận lợi, song không ít khó khăn. Trong quá trình khai phá mảnh đất này cha ông ta đã phải đấu tranh quyết liệt với thiên nhiên. Từng tấc đất đều thấm đượm mồ hôi, nước mắt và xương máu của bao thế hệ, vì thế mọi người Việt Nam đều nặng tình, nặng nghĩa với quê hương.

Tình yêu nước còn thể hiện ở lòng tự hào, tự tôn dân tộc, dường như trong mỗi người Việt Nam đều tiềm ẩn lòng tự hào, tự tôn, tự cường dân tộc, lòng nhân ái bao dung, trọng nghĩa tình, đạo lý, cần cù sáng tạo... chúng ta tự hào về pho sử vàng 4.000 năm dựng nước và giữ nước của dân tộc, không khuất phục ách ngoại xâm; tự hào về lòng yêu nước thương nòi; Tự hào về hành động xả thân vì dân, vì nước của cha ông ta, của các anh hùng dân tộc; Tự hào về nền văn hóa Việt Nam; Tự hào về Đảng Cộng sản Việt Nam về Nhà nước xã hội chủ nghĩa của dân, vì dân, do dân và tự hào về Chủ tịch Hồ

Chí Minh, lãnh tụ thiên tài của dân tộc ta, danh nhân văn hóa thế giới, Người đã làm rạng rỡ dân tộc ta, nhân dân ta và non sông đất nước ta.

b) *Truyền thống uống nước nhớ nguồn, đoàn kết tương thân, tương ái*

Tình yêu nước gắn chặt với lòng nhân ái: yêu nước, thương nhà, thương người. Cưu mang, đùm bọc, giúp đỡ lẫn nhau luôn là nét đẹp truyền thống trong đời sống của nhân dân ta, giàu lòng nhân ái, thương người như thể thương thân là bản chất tốt đẹp của người Việt Nam ta, được thể hiện qua những câu ca dao lưu truyền từ đời này sang đời khác:

Nhiều điều phủ lấy giá gương

Người trong một nước phải thương nhau cùng

Hay:

Bầu ơi thương lấy bí cùng

Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn

Đây là truyền thống vô cùng quý báu của dân tộc ta, đó là tình nghĩa ruột thịt, đồng bào. Tất cả người dân Việt Nam đều là con một nhà, cùng chung một cha mẹ, coi nước như cái nôi cái bọc chung, tình cốt nhục, nghĩa đồng bào, coi nhau như ruột thịt là cơ sở chính để tồn tại, phát triển, để bảo vệ nòi giống và danh dự của mình, chính nhờ đó mà chúng ta có sức mạnh để chiến thắng mọi kẻ thù, chung tay

xây dựng đất nước ta ngày càng to đẹp, đàng hoàng hơn.

Ra nước ngoài làm việc, người lao động luôn hướng về Tổ Quốc, có trách nhiệm với quê hương đất nước, với cộng đồng, cùng vui với những niềm vui của Đất nước, cùng san sẻ với những nỗi đau, mất mát của những người dân kém may mắn hay do thiên tai gây ra. Sống nhân nghĩa, thủy chung, vị tha, kính trên nhường dưới, thân thiện với bạn bè đồng nghiệp, sẵn sàng giúp đỡ hỗ trợ lẫn nhau trong cuộc sống và trong công việc là nét đặc trưng của người dân Việt đã kết tinh thành sức mạnh và in đậm dấu ấn độc đáo của cộng đồng người Việt trên toàn thế giới.

c) *Truyền thống cần cù, sáng tạo*

Thể hiện ở sự chăm chỉ, thông minh trong lao động, làm việc với năng suất cao, chất lượng tốt. Ra nước ngoài làm việc, người lao động phát huy tính cần cù sáng tạo trong lao động sẽ có cơ hội để tăng thu nhập, làm giàu cho bản thân mình, gia đình mình và quê hương đất nước mình.

d) *Truyền thống hiếu học*

Thể hiện sự ham học hỏi những cái mới, cái tốt trong cuộc sống và trong lao động, tiếp thu được những công nghệ mới, những kinh nghiệm tiên tiến để áp dụng vào trong thực tiễn của mình. Người lao

động đi làm việc ở nước ngoài phát huy tính tích cực trong lao động, trong học tập, nâng cao trình độ nghề nghiệp, tác phong làm việc tiên tiến và trình độ ngoại ngữ để trở về phục vụ đất nước, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội.

2. Bản sắc văn hoá của dân tộc

Bản sắc văn hoá dân tộc bao gồm những giá trị bền vững, những tinh hoa của cộng đồng các dân tộc Việt Nam được vun đắp nên qua lịch sử hàng ngàn năm đấu tranh dựng nước và giữ nước, nó thể hiện linh hồn, đạo đức, lối sống của người Việt.

Việt Nam là một quốc gia đa dân tộc, với 54 dân tộc anh em chung sống, mỗi dân tộc vừa mang đặc điểm chung của bản sắc văn hóa Việt Nam, vừa có vốn văn hóa riêng, mang một bản sắc riêng, tạo nên tính đa dạng và phong phú, các nền văn hóa giao lưu với nhau, bổ sung cho nhau.

Trong quá trình phát triển, văn hoá Việt Nam đã hội nhập tiếp thu tinh hoa văn hoá và những giá trị ưu tú của các dân tộc khác trên toàn thế giới, sàng lọc những gì không phù hợp, làm giàu cho nền văn hoá của dân tộc ta.

Bản sắc văn hoá dân tộc là những vấn đề nòng cốt nhất, nền tảng nhất để làm nên những nét riêng

của cộng đồng dân tộc này so với cộng đồng dân tộc khác. Nó có tính ổn định vì phải trải qua quá trình đúc kết, tích lũy, sàng lọc lâu dài.

Đặc trưng đầu tiên của bản sắc văn hóa dân tộc cũng là lòng yêu nước nồng nàn, thể hiện tâm thức con người Việt Nam qua lễ sống, ý chí độc lập tự cường... Bộ lộ được tính cách con người Việt Nam qua cách sống tương thân tương ái, tính cần cù sáng tạo trong lao động, yêu nghệ thuật, giản dị, tế nhị trong ứng xử.

Giữ gìn bản sắc văn hóa của dân tộc thể hiện ở những việc sau đây:

+ Thường xuyên bồi dưỡng tinh thần yêu nước, tự cường dân tộc, phấn đấu vì độc lập dân tộc, vì chủ nghĩa xã hội, có ý chí vươn lên đưa đất nước thoát khỏi nghèo nàn lạc hậu.

+ Có tinh thần tập thể, đoàn kết, phấn đấu vì lợi ích chung.

+ Xây dựng tư tưởng, đạo đức, lối sống và đời sống văn hóa lành mạnh, nếp sống văn minh, cần kiệm, trung thực, nhân nghĩa; ngăn chặn đẩy lùi những tiêu cực, tệ nạn xã hội, khắc phục tình trạng suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống.

+ Phải tôn trọng kỷ cương phép nước, quy ước cộng đồng; đảm bảo an toàn giao thông; đẩy mạnh việc bảo tồn phát huy các truyền thống văn

hóa dân tộc nhưng không được phục hồi những hủ tục, mê tín dị đoan; bảo vệ môi trường tự nhiên sạch đẹp;

+ Thường xuyên học tập nâng cao hiểu biết, trình độ văn hóa, trình độ thẩm mỹ và thể lực.

+ Lao động chăm chỉ với lương tâm nghề nghiệp, có kỹ thuật, sáng tạo, năng suất cao vì lợi ích bản thân, gia đình, tập thể và xã hội.

+ Thường xuyên tu dưỡng và phát huy những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam; quan hệ giữa người với người phải thân ái, giữa cấp trên và cấp dưới phải tôn trọng và đoàn kết; xây dựng gia đình hạnh phúc, no ấm.

3. Vị trí và trách nhiệm của người lao động khi làm việc ở nước ngoài

Người lao động Việt Nam sống và làm việc ở nước ngoài là đại diện cho dân tộc Việt Nam, là những sứ giả giới thiệu và quảng bá nền văn hoá của dân tộc mình với các dân tộc khác đồng thời tiếp thu tinh hoa văn hoá của các dân tộc khác trên thế giới để làm giàu cho nền văn hoá của dân tộc Việt Nam. Dù sống ở đâu và làm bất cứ công việc nào chúng ta cũng phải nhận thức sâu sắc được vinh dự và trách nhiệm này để luôn phấn đấu hoàn thiện mình, trau dồi bản lĩnh tự tin, tự trọng để góp phần tôn vinh dân tộc Việt Nam, kiên quyết tránh những việc xấu làm

tôn hại đến danh dự, đến hình ảnh của đất nước ta, dân tộc ta.

Là người làm công ăn lương được pháp luật nước sở tại bảo hộ, mỗi chúng ta phải tuân thủ Pháp luật nước sở tại, chấp hành nội quy, kỷ luật lao động, tuân thủ quy định của người sử dụng lao động;

Có ý thức học hỏi nâng cao trình độ tay nghề, ngoại ngữ, rèn luyện tác phong làm việc công nghiệp hiện đại, tiên tiến; tác phong sinh hoạt văn minh, lịch sự; phấn đấu để tự bảo vệ quyền lợi chính đáng của bản thân;

Quan hệ ứng xử đúng mực với chủ sử dụng, với đồng nghiệp, với cộng đồng và người dân nước sở tại.

Cảnh giác với những thủ đoạn khác nhau của các thế lực thù địch làm mê muội con người bằng các loại văn hóa phẩm độc hại, với những luận điệu mị dân, lừa bịp, thúc đẩy lối sống hưởng lạc, thực dụng, quên quá khứ, bàng quan chính trị, xa rời lý tưởng, dễ bị cám dỗ không phân biệt thật giả, đúng sai, tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động kích động gây áp lực kinh tế, chính trị đối với đất nước.

Phần hai

một số nét cơ bản về MaCau

I. Địa lý, kinh tế và dân số

1. Vị trí địa lý tự nhiên

a) Vị trí địa lý

Đặc khu hành chính Macau là một phần của lãnh thổ Nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa, nằm ở vùng Duyên Hải Đông Nam Trung Quốc.



Diện tích của Macau do biển bồi đắp nên ngày càng được mở rộng, từ thế kỷ XIX Macau có diện tích 10,28 km², đến nay đã mở rộng thành 27,5 km², diện tích Macau bằng khoảng 1/40 diện tích Hồng Kông và bằng 1/23 diện tích Xingapo. Macau bao gồm cả bán đảo Macau và hai hòn đảo Khẩu Tử và Lộ Hoàn (hay còn gọi là bán đảo Áo Mụn và hai hòn

đảo Taipa và Coloane). Phía Bắc giáp với Trung Quốc, phía Nam nối với đảo Khẩu Tử bằng các cây cầu lớn như: Cầu Gia Lạc Bi, cầu Hữu Nghị và cầu Tây Loan; nối liền từ Khẩu Tử đến Lộ Hoàn có đường quốc lộ sáu làn xe, dài 2,2 km .

b) Khí hậu

Macau nằm ở phía Tây cửa khẩu Châu Giang thuộc phía Nam Trung Quốc, là nơi giao nhau giữa lục địa và biển của miền Nam Trung Quốc. Nên có sự tương phản rõ rệt về mùa đông và mùa hè.

Macau có khí hậu nóng ẩm, sự chênh lệch nhiệt độ trong năm tương đối cao, từ tháng 6 đến tháng 9, nhiệt độ có thể lên tới hơn 30⁰c, từ tháng 11 đến tháng 2 nhiệt độ lại xuống tới dưới 10⁰c, nhưng nhiệt độ trung bình rất ít khi xuống dưới 14⁰c. Mùa bão hàng năm ở Macau đều bị ảnh hưởng bởi hệ thống nhiệt đới của vùng đảo Hải Nam và Tây Bắc Thái Bình Dương.

Từ tháng 11 đến tháng 1 là mùa Đông, thường có những đợt không khí lạnh từ vùng Xiberi đi qua Hoa Trung, Hoa Nam vào Macau, tạo nên những đợt gió Bắc lạnh và khô, nhiệt độ ở thành phố có khi giảm xuống dưới 10⁰c, thông thường trong hai tháng này thường có nhiệt độ thấp nhất trong năm, không khí có độ ẩm thấp bởi lượng mưa và số ngày mưa rất ít.

Từ tháng 2 đến tháng 4 là thời gian giao mùa, miền Nam Trung Quốc có gió Đông hoặc gió Đông Nam, nhiệt độ và độ ẩm tăng. Là mùa xuân nên thường ẩm ướt, có sương, mưa phùn, nhiệt độ thấp, ngoài ra thời tiết tương đối đẹp.

ừ tháng 5 đến tháng 8 là mùa hạ nóng, ẩm nên thời tiết xấu: nhiệt độ tăng cao, mưa nhiều, số ngày mưa và sấm chớp đều xuất hiện nhiều nhất trong năm.... Đôi khi xuất hiện vòi rồng, gió xoáy nóng. Khi Đài khí tượng ở đây phát tín hiệu *báo động số 8* thì tất cả các đường vận chuyển biển và đường hàng không đều bị dừng.

Từ tháng 9 đến tháng 11 là tháng của mùa thu, thời tiết mát mẻ, mùa thu ở Macau rất ngắn, bầu trời trong xanh, thời tiết ổn định, dễ chịu.

Cuối tháng 11 những đợt không khí lạnh từ phía Bắc thổi tới, báo hiệu chuẩn bị mùa đông. Cứ thế chuyển tiếp bốn mùa xuân, hạ, thu, đông.

2. Dân số

Xưa kia, xuôi dòng sông Ngọc, những ngư dân và nông dân đến từ Phúc Kiến, Quảng Châu chọn Áo Mụn, vùng đất Duyên Hải Đông Nam Trung Hoa để an cư lạc nghiệp.

Sau đó là những chiến binh Bồ Đào Nha đầu tiên đặt chân đến đây vào những năm 1550, họ đã chọn

vùng “đất của mẹ A Ma” để lưu dấu số phận và cả những bước thăng trầm trong nhiều thế kỷ.

Dân số Macau trong 20 năm trở lại đây tăng trưởng rất nhanh, mỗi năm tăng khoảng 4%, tính lưu động của dân số tương đối rõ nét. Lượng dân số lưu động cả năm đạt khoảng 250.000 lượt người.



Cuối năm 2005 theo thống kê 51,7% dân số Macau là nữ, nếu phân loại theo độ tuổi thì có 15,6% ở độ tuổi 15 trở xuống, 76,1% ở độ tuổi 15 đến 64 và 8,3

% ở độ tuổi 65 trở lên, tuổi thọ trung bình của cả hai giới là 79 tuổi.

Tính đến ngày 31 tháng 3 năm 2006, dân số Macau khoảng 4,98 triệu người, mật độ dân số vượt quá 18.000 người/km², phía Bắc bán đảo Macau là một trong những khu vực có mật độ dân số đông nhất thế giới.

Theo điều tra dân số cho thấy, hơn 80% dân số đã sống ở Macau hơn 10 năm, số người sinh ra ở Macau và ở Trung Quốc Đại Lục mỗi nơi chiếm khoảng 45%, số người sinh ra ở những nơi khác chiếm không đến 10%. Cụ thể: người có quốc tịch Trung Quốc chiếm 96%, Quốc tịch Bồ Đào Nha chiếm 2% và Philipin là 1%.

Ngôn ngữ chính thức của Macau là tiếng Trung Quốc và tiếng Bồ Đào Nha, số người sử dụng tiếng Trung Quốc chiếm khoảng 97%, số dân sử dụng tiếng Bồ Đào Nha khoảng 7%, ngoài ra còn sử dụng một số ngôn ngữ khác như tiếng Anh và tiếng Philipin.

3. Kinh tế, ngoại giao, tiền tệ

a) Kinh tế

Macau là nền kinh tế hải đảo loại nhỏ, quy mô kinh tế luôn bị hạn chế bởi thị trường, vốn và kết cấu. Tuy nhiên Macau vẫn là một thành viên trong số các nước và vùng lãnh thổ có nền kinh tế sôi động

trong khu vực Châu á.

Mặc dù quy mô nền kinh tế Macau không lớn, nhưng có đặc điểm mở cửa và linh hoạt, có nét đặc thù mang tính khu vực, kinh tế Macau xuất khẩu là chính, chiếm tỉ trọng ngày càng lớn, đồng thời trong ngành gia công luôn chuyển đổi loại hình để thích nghi với thời đại mới.

Macau có chính sách thương mại và đầu tư tự do, mở cửa nhất trên thế giới, hàng hoá, vốn, ngoại tệ, nhân viên đều xuất, nhập tự do. Sau khi Chính phủ của đặc khu được thành lập, luôn coi việc duy trì và hoàn thiện chế độ kinh tế thị trường tự do là phương thức chính trị kinh tế chủ yếu.

Chính phủ của đặc khu nỗ lực tăng cường hợp tác kinh tế đối ngoại, lợi dụng ưu thế đặc thù tự thân dần phát triển thành Trung tâm dịch vụ khu vực phía Tây của châu thổ Châu Giang, đồng thời phát huy có hiệu quả ưu thế của các mối quan hệ truyền thống giữa Macau với khu vực Châu á, Liên minh Châu Âu, các nước sử dụng hệ ngôn ngữ La tinh, đặc biệt là mối quan hệ với các nước sử dụng ngôn ngữ Bồ Đào Nha, là chiếc cầu nối hợp tác kinh tế giữa Đại Lục với các nước và các khu vực.

Phương hướng của các biện pháp kinh tế của Chính Phủ đặc khu Macau là: **Nắm bắt cơ hội, phát triển môi trường kinh doanh chất lượng cao, tăng**

cường ưu thế cạnh tranh, thúc đẩy hợp tác kinh tế khu vực, khuyến khích phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ, tiến hành điều chỉnh cơ cấu kinh tế và chuyển đổi loại hình kinh tế, đẩy mạnh những ngành sản xuất mũi nhọn, ổn định những ngành nghề truyền thống, nâng đỡ những ngành mới phát triển, đẩy nhanh các bước phục hồi kinh tế, bảo hộ và củng cố ưu thế phát triển kinh tế , để nền kinh tế Macau phát triển lành mạnh, ổn định, lâu dài trên một nền tảng vững chắc.

- *Ngành dệt may*: là ngành sản xuất chính của Macau với mô hình phát triển hướng ngoại, dựa vào lực lượng lao động đông đúc, sản phẩm làm ra đa phần được bán cho thị trường Mỹ và Châu Âu. Ngoài ngành dệt may thì các ngành công nghiệp như: sản xuất đồ chơi, điện tử, tơ nhân tạo... phát triển rầm rộ. Bước vào những năm 90, Macau bị ảnh hưởng bởi sự suy nhược kinh tế của hai thị trường xuất khẩu lớn là Châu Âu và Mỹ cùng với sức ép tăng lương trong khu vực và sự cạnh tranh về giá cả của các nước có ngành công nghiệp mới nổi nên ngành sản xuất dệt may đã bị chậm lại.

- *Ngành dịch vụ*: Chiến lược phát triển của Chính quyền đặc khu là tăng cường hợp tác kinh tế đối ngoại, bao gồm quan hệ kinh tế hai bên, đa bên và hợp tác kinh tế khu vực giàu mạnh. Cùng với việc

Trung Quốc gia nhập WTO và cải cách mở cửa mới, Macau đã biết sử dụng lợi thế đặc thù của mình dần phát triển thành trung tâm dịch vụ của khu vực phía tây châu thổ Châu Giang, là một địa chỉ cho các thương gia đến châu thổ Châu Giang hợp tác đầu tư, phát triển.

Kinh tế chính của Macau là du lịch và casino, chính casino là nơi thu hút khách du lịch đổ xô tới Macau. Mare Faleone - một nhà phân tích ở Chi nhánh Ngân hàng Deutsche Bank tại New York cho rằng: năm 2005 các casino ở Macau sẽ vượt trội về doanh thu, qua mặt Las Vegas và chỉ 5 năm nữa sẽ qua mặt Nevada để trở thành thị trường casino hạng nhất thế giới. Nhận định này đã giúp Macau thu hút đầu tư nước ngoài vào lĩnh vực khách sạn, casino.

b) Ngoại giao

Đến thế kỷ XX, sự phát triển kinh tế của Hồng Kông tuy có ảnh hưởng đến vị trí là thành phố buôn bán của Macau, nhưng Macau vẫn duy trì mối quan hệ đa nguyên hoá với các nước Châu Âu.

Năm 1992, Hồng Kông- Macau đã chính thức thiết lập mối quan hệ ngoại giao, thắt chặt thêm mối quan hệ truyền thống.

Tháng 10 năm 2006, Chính phủ Trung Quốc và Đặc khu hành chính Macau đã ký kết bản ghi nhớ về việc xây dựng kế hoạch quan hệ thương mại

khăng khít hơn giữa Trung Quốc Đại lục và Macau cú “Diễn đàn hợp tác thương mại giữa Trung Quốc và các nước nói tiếng Bồ Đào Nha” và “ Hội nghị thương mại của các thương gia người Hoa trên thế giới” đều được tổ chức tại Macau, thể hiện vai trò của Macau trong việc kết nối Châu thổ Châu Giang với các nước nói tiếng Bồ Đào Nha và các thương gia gốc Hoa trên thế giới. Trong “Diễn đàn hợp tác thương mại giữa Trung Quốc và các nước nói tiếng Bồ Đào Nha” các bên tham gia đã ký kết “ Cương lĩnh hành động hợp tác thương mại” để xác lập mối quan hệ hợp tác giữa các bên.

c) Tiền tệ

Đồng tiền chính thức của Macau là Patacas (MOP\$). Có hai loại tiền giấy và tiền xu:

- Tiền giấy có mệnh giá là: 10, 20, 50, 100, 500 và 1000 Patacas (MOP\$)

- Tiền xu mệnh giá là: 10, 20, 50 Avos; 1, 2, 5, 10 Pataca

Theo quyết định của Chính phủ loại tiền Patacas (MOP\$) kết hợp với Đô la Hồng Kông (HK\$), là loại tiền được sử dụng hiện hành ở Macau, việc mua bán hàng hoá và thu các loại phí và lệ phí đều thanh toán bằng tiền Macau. Tỷ giá căn cứ vào tỷ giá trao đổi trên thị trường tự do (1đô la Mỹ xấp xỉ 8 MOPS; 100HK\$ xấp xỉ 103,2 MOPS)

Tại ngân hàng, khách sạn và các cửa hàng tiền tệ đều cung cấp dịch vụ đổi ngoại tệ và séc. Thẻ tín dụng cũng có thể sử dụng ở các Ngân hàng có chi nhánh ở Macau, địa điểm rất thuận tiện.

Ngoài ra, sân bay Quốc tế Macau và khách sạn Bồ Kinh sẽ cung cấp dịch vụ đổi ngoại tệ 24/24 giờ.

4. Thành phố, giao thông và thông tin liên lạc

a) Thành phố Lộ Khẩu

Để có sự phát triển tổng thể, Chính phủ đặc khu quy hoạch thành phố mới Lộ Khẩu thành khu vực dịch vụ vui chơi, du lịch, thương mại, giáo dục, khoa học kỹ thuật, sản xuất và các hoạt động thể thao, bảo vệ môi trường.

Cùng với xu thế toàn cầu hoá kinh tế, Trung Quốc gia nhập tổ chức kinh tế thế giới, hàng hoá xuất nhập khẩu ngày một gia tăng, các khu vực thuộc châu thổ Châu Giang đang tiếp tục xây dựng trung tâm giao dịch hàng hoá.

Sau khi thuộc về Trung Quốc, Chính phủ đặc khu Macau tích cực phát triển cơ sở hạ tầng của thành phố mới Lộ Khẩu như: hệ thống nước ngầm, mạng lưới điện và hệ thống giao thông.

b) Khu trung tâm

Thành phố ở đây kỳ lạ đến mức, ta vừa như lạc vào một thành phố nào đó của Châu Âu, Châu Mỹ rồi bất chợt lạc vào khu của người Hoa. Mỗi khu

phố có hình dáng riêng, sự giao thoa kiến trúc Âu - Á hiện rõ ở từng ngôi nhà, lề đường, balcon, cửa sổ.

Tại tòa tháp cao thứ mười thế giới - Macau Tower. Sky Tower – tên gọi khác của tòa tháp này - cao 338m so với mặt đất, có đủ các hạng mục công trình bên trong từ nhà hàng, khách sạn, rạp chiếu phim, trung tâm mua sắm đến cụm giải trí mạo hiểm. Khách đến tham quan tòa tháp nếu muốn lên cao phải mua vé giá 80 HKD (tương đương 160.000 đồng).



Từ tầng thứ 58, toàn cảnh Macau nằm gọn trong tầm mắt và phía xa là Hồng Kông cùng vùng đất Chu Hải.

Quảng trường Senado ở khu phố cổ nơi những lao động nhập cư đa quốc tịch, đông nhất là người Philippin tập trung tại khu vực này. Họ tự do nói tiếng mẹ đẻ, hát hò, giao lưu và gọi điện thoại về thăm nhà.

c) *Giao thông*

Macau có hệ thống giao thông đường thủy, đường bộ và đường hàng không rất hoàn thiện, các khách thương gia đến từ khắp nơi trên thế giới đều có thể lựa chọn các phương tiện giao thông khác nhau. Kể từ khi sân bay Quốc tế Macau bắt đầu đưa vào khai thác từ năm 1995 đến nay, Macau đã mở các tuyến bay đến hơn 10 thành phố khác nhau trong khu vực Châu Á và Trung Quốc Đại lục, trong đó đáng kể nhất là hàng năm có hơn một triệu khách du lịch Đài Loan đã thông qua Macau để bay đến các thành phố của Trung Quốc.

- *Giao thông đường thủy*: Từ năm 1993, cảng Lạc Thành chuyên vận chuyển khách nước ngoài luôn giữ vai trò quan trọng, để thuận tiện cho khách du lịch đi đến các nơi trên thế giới. Kể từ tháng 9 năm 2003, ở đây có tàu vận tải hành khách từ Macau đi Hồng Kông đến sân bay Xích Khẩu Giác.

- *Giao thông đường bộ*: Từ tháng 3 năm 2000 bắt đầu đưa vào sử dụng cây cầu Liên Hoa nối liền Đảo Khẩu Tử và Đảo Châu Hải Hoàn Cầm và nối với

đường cao tốc Quảng Châu. Cầu Liên Hoa có 4 làn xe là một con đường nối liền với Trung Quốc,



xe là một con đường nối liền với Trung Quốc, có lợi cho kế hoạch của Macau và đảo Châu Hải và cùng thúc đẩy sự phát triển của đảo Hoàn Cầu.

Đến tháng 7 năm 2012 sẽ hoàn thành cầu Châu Hải là con đường cao tốc có 6 làn xe, mặt cầu được thiết kế cho phép tốc độ xe chạy 100 km/giờ, đi ô tô từ Hồng Kông đến Macau và Châu Hải chỉ mất 20 phút.

d) Thông tin liên lạc

Báo chí của Macau có các loại tiếng Macau, Bồ Đào Nha và tiếng Anh, có 2 tờ báo chính là báo ngày và báo tuần. Ngoài ra, còn có 2 tờ tạp chí về đất nước, con người Macau và khu vực. “ Tạp chí văn hoá”; “ Tạp chí Macau”.

Đài phát thanh và truyền hình ở Macau có các kênh phát bằng tiếng Trung và tiếng Bồ Đào Nha, cung cấp tin tức, thời sự và các trò chơi giải trí.

Thông tin liên lạc ở Macau rất nhanh chóng và thuận tiện, mạng lưới thông tin phủ sóng rất rộng, điện thoại công cộng có ở khắp nơi. ở bất kỳ khách sạn hay bất điện thoại nào đều có thể bấm số trực tiếp để gọi điện quốc tế, có thể liên hệ trực tiếp với hơn 200 quốc gia trên thế giới.

Nếu sử dụng điện thoại cố định để gọi điện trong thành phố thì miễn phí, còn nếu sử dụng điện thoại công cộng thì mất 1 Patacas/cuộc. Macau và các đảo lân cận, có thể sử dụng tiền xu hoặc thẻ điện thoại để gọi điện thoại công cộng. Nếu ở Macau thời gian dài, nên dùng điện thoại di động, có thể gọi mã số 1000 (Công ty điện thoại Macau), 1118 (điện thoại Hoà Ký) hoặc số 1628 (Công ty TNHH điện thoại di động kỹ thuật số Macau) để tham khảo. Mã số gọi tới Macau +853

Dịch vụ bưu điện, ngoài loại hình gửi bưu phẩm thường, gửi đường hàng không còn có thể gửi

chuyên phát nhanh. Những loại hình như: fax, điện tín, điện thoại rất phổ biến,

e) *Cơ quan xuất nhập cảnh*: là toà nhà kiểm soát xuất nhập cảnh biên giới, được chính thức đưa vào sử dụng từ tháng 2 năm 2004, nằm ở phía Bắc của toà nhà kiểm soát cũ, với diện tích 38.000 m², có 68 cửa dành cho khách du lịch và 22 cửa dành cho xe ô tô, mỗi ngày có thể xử lý được 30.000 lượt người và hơn 24.000 lượt xe chạy qua đây. Là một trong những kế hoạch quan trọng của Chính phủ đặc khu Macau, đó cũng là kết quả hợp tác tốt đẹp của Chính phủ đặc khu Macau với Chính phủ thành phố Châu Hải.

Nhằm từng bước làm đẹp hơn môi trường giao lưu cửa khẩu và hoàn thiện mạng lưới giao thông đồng bộ, ngoài việc xây dựng mới toà nhà kiểm soát xuất nhập cảnh biên giới, Chính phủ còn xây dựng Quảng trường Quan ập và bến xe vận chuyển khách dưới mặt đất. Công trình này đã đưa vào sử dụng từ năm 2004.

II. Đời sống VĂN HOÁ

1. Những nét văn hoá Macau

Macau là nơi có nền văn hoá Đông - Tây pha trộn nhau đã làm cho Macau trở thành nơi vừa kín và vừa rất mở. Phần lớn dân cư của Macau là người

Hoa, được người Bồ Đào Nha tiếp quản và truyền bá văn hoá phương Tây từ rất lâu, nên mới có sự pha trộn trên.

Cũng như Hồng Kông, thành phố này không có khái niệm thời gian ngày và đêm mà dường như chỉ có khái niệm về cảm xúc. Dọc những phố đi bộ sầm uất, những khu thương mại, những công viên, chúng ta dễ dàng bắt gặp những cặp mắt đục ngầu vì mất ngủ.

Người dân bán ruộng đất, vườn tược để xây dựng khách sạn, sòng bài để chuyển tới những chung cư của nhân dân, học nghề phục vụ, bồi bàn, hộ lý trong những khách sạn như khách sạn Casino “Sends” hoành tráng, nơi mà người ta phải đặt cọc 62.500 USD mới có chỗ ngồi trên bàn Baccarat, rồi khu nghỉ mát 700 triệu USD của nhà tỷ phú Mỹ Steve Wynn (chủ nhân của 2 khách sạn Mirage và Bellagio ở Las Vegas).

Vì mật độ đông đúc, không có không gian để ngăn các khu vực với nhau, nhà cửa phát triển theo chiều cao với dạng nhà phố 4-5 tầng trở lại, tầng trệt buôn bán, 2 tầng trên làm xưởng, kho sản xuất, tầng trên cùng dùng để ở, một chu kỳ khép kín giống như phần lớn các đô thị Việt Nam.

ở vùng ven, những khu đất trống đó được phân khu chức năng rõ ràng. Cách quy hoạch mới là

kết hợp giữa truyền thống địa phương và văn minh đô thị hiện đại. Macau đang chuyển mình dữ dội.

Việc chuyển đổi giữa cư dân đô thị và các ông chủ sòng bài thế giới diễn ra êm thấm và đôi bên đều có lợi. Chính quyền thì thu thuế, với những khoản thuế khổng lồ đủ sức tái đầu tư hạ tầng và phát triển cơ sở xã hội. Dải CoTai (khu đất được giải tỏa vùng ven biển) đang dần trở thành thiên đường hạ giới giống như đại lộ The Strip sáng loáng ở Las Vegas với 20 khách sạn lớn đang được xây dựng tại đây trị giá 12 tỷ USD, trong số đó có khách sạn Venetian 3.000 phòng của tỷ phú Mỹ Sheldon Adelson đổ đưa vào xây dựng.

2. Nếp sinh hoạt và phong cách giao tiếp

ở Macau, nơi đó vẫn diễn ra cuộc sống thường nhật của những người dân bình thường, họ buôn bán, mời chào, họ mưu sinh với những hàng hóa mỹ nghệ, những nôi há cáo, những tô mì bốc khói, họ bình thản đón nhận cuộc sống như bao đời nay, dù hòn đảo này có trở thành thiên đường hạ giới hay địa ngục trần gian, họ vẫn giữ gìn cuộc sống của họ, của những gia tộc người Hoa

a) Tâm lý và tình cảm của người Macau:

Do ảnh hưởng của nền văn hoá nho giáo, con người Macau rất kính trọng người già, tôn thờ tổ tiên, nghe lời cha mẹ. Thể hiện rõ trong quan hệ gia

đình như: Cha, mẹ và con cái, giáo viên và học sinh, ông chủ và người làm công. Người ít tuổi phải tôn trọng người cao tuổi nên khi đi ngoài đường hay có sự nhường ghế ngồi cho người già, phụ nữ... Họ có văn hoá gia đình rất vững chắc và đôi khi coi trọng gia đình hơn bản thân, thích tụ tập, gặp gỡ bạn bè, họ hàng, thích tổ chức các cuộc tụ họp, thường thì người già sẽ trả tiền.

Người dân Macau thường biểu lộ tình cảm rất thân thiện như người già thường vỗ nhẹ lên đầu hay vai, nắm tay một em bé ở trên đường. Nhưng những biểu lộ tình cảm của đôi lứa trên đường thì không được mọi người tán thành.

Họ thường nhiệt tình và năng động, yêu lao động và thường gắn bó với công việc, hoàn thành đúng hạn. Họ thích hoàn thành mọi việc nhanh chóng và có nghị lực phi thường.

Họ luôn hiếu học, luôn đề cao tinh thần đam mê học hành, người có học vấn, bằng cấp.

Theo truyền thuyết Nho giáo, nhiều người Macau tổ chức các nghi lễ thờ cúng tổ tiên của mình. Họ chuẩn bị các đồ cúng, tế, ảnh thờ, bài vị, trên bàn thờ để trên cao và đứng dưới vái.

b) Thái độ và giao tiếp của người Macau

Mặc dù sống trong nền văn hoá Đông – Tây pha trộn nhưng người dân Macau chịu ảnh hưởng

nhiều của người phương Tây bởi các lễ Phục sinh, lễ Giáng sinh, các phong tục của ngày cưới

Người Macau giao tiếp lịch sự, không tranh cãi to tiếng ở nơi công cộng và luôn có lòng khoan dung. Người phụ nữ được giao tiếp bình đẳng với nam giới, nhưng không thích hỏi tuổi của mình, mức



lượng hay giá trị tài sản, không thích nhắc đến những sự kiện không vui.

Thái độ đồng ý thể hiện việc gật đầu, không đồng ý thì lắc đầu. Không chỉ tay vào người khác,

không há hốc miệng để tỏ ra ngạc nhiên, không kéo tay người khác để nói chuyện, không gọi to hay vẫy tay người mình cần trò chuyện. Khi nói chuyện nên giữ ánh mắt liên lạc, như nhìn thẳng vào mắt đối tác.

Khi chào và giới thiệu nên bắt tay, bắt tay là bình thường khi gặp mặt (đưa tay phải ra bắt, không bắt chéo nhau), phụ nữ đưa tay trước bắt tay nam giới, cấp trên đưa tay trước bắt cấp dưới, người lớn tuổi đưa tay trước bắt người ít tuổi, đồng thời nhìn nhau qua ánh mắt. Chỉ ôm nhau hoặc hôn lên má đối với những người thân trong gia đình hoặc bạn bè thân.

Phần ba

Quyền lợi của người lao động nước ngoài làm việc tại Macau

1. Người lao động phải dựa vào hợp đồng lao động để bảo vệ quyền lợi của mình

Người lao động phải được ký hợp đồng lao động với chủ sử dụng. Hợp đồng lao động được viết bằng tiếng Hoa hoặc tiếng Anh và tiếng Việt Nam, người lao động giữ một bản, vì nếu có xảy ra tranh chấp, sẽ căn cứ vào đó để giải quyết. Trong hợp đồng lao động phải ghi rõ các điều kiện:

a) *Tên người thuê (Chủ sử dụng), tên người lao động*

b) *Phạm vi, thời hạn của hợp đồng*
Tối thiểu 01 năm, có thể gia hạn nhiều lần (tối đa không quá 06 năm)

c) *Tuyển chọn lao động*

Người lao động phải khám sức khoẻ, học tiếng Hoa, học nghề, bồi dưỡng những kiến thức cần thiết, làm visa, hộ chiếu, thủ tục xuất cảnh...

d) *Trách nhiệm đưa, đón lao động và chi phí*

Lao động sẽ chi trả vé máy bay lượt đi, chủ chi trả lượt về sau khi lao động hoàn thành hợp đồng và chi phí đưa, đón lao động.

đ) *Quyền lợi của Người lao động*

- Tên công việc, thời gian làm việc, làm thêm giờ, ngày nghỉ, địa điểm làm việc, công việc có độc hại, nặng nhọc (nếu có);

- Mức lương;

- Điều kiện ăn, ở, đi lại;

- Chế độ vệ sinh, an toàn;

- Chế độ bảo hiểm: trợ cấp tai nạn lao động, trợ cấp bệnh tật;

e) *Các quy định pháp lý*

Kỷ luật lao động, chế độ thưởng, phạt. Trách nhiệm bảo đảm và bồi thường. Giải quyết tranh chấp.

* Chú ý: Macau có hai Luật điều chỉnh các vấn đề liên quan đến lao động nước ngoài:

+ Lao động phổ thông: lao động không có bằng cấp, chỉ làm việc giản đơn, phải thông qua công ty môi giới.

+ Lao động có tay nghề: lao động có bằng cấp, có trình độ, được tuyển dụng làm những công việc đòi hỏi kỹ thuật cao, có thể ký kết trực tiếp với người sử dụng lao động.

Trước khi ký hợp đồng, người lao động cần phải đọc kỹ và tìm hiểu nội dung hợp đồng có hợp lý không. Cả chủ sử dụng và người lao động đều phải tuân thủ theo hợp đồng lao động. Tất cả các quy định đều phải được viết ở dạng văn bản bằng tiếng Hoa và tiếng Việt Nam.

2. Tiền lương, tiền làm thêm giờ của người Lao động

a) *Tiền lương*

- Là tiền chủ sử dụng trả cho người lao động, sau khi đã thoả thuận với nhau hoặc số tiền mà Pháp luật quy định chi trả cho người lao động. Kết cấu lương bao gồm: tiền lương, tiền thưởng phục vụ, tiền làm thêm giờ.

- Là tiền mà người lao động nhận được, bao gồm cả lương của ngày nghỉ tuần, nghỉ năm, ngày nghỉ lễ bắt buộc. Chủ không được trừ lương người

lao động vì không làm việc những ngày nghỉ trên. Tiền lương tính theo năm của người lao động được tính từ lúc bắt đầu thử việc.

- Người lao động có quyền được hưởng mức lương hợp lý, căn cứ vào công việc cụ thể và phải được trả bằng đồng tiền bản địa (Pataca) hoặc Đôla Hồng Kông.

- Chính quyền Macau không quy định lương tối thiểu đối với người lao động nước ngoài, mà cho phép người lao động và chủ sử dụng lao động tự thỏa thuận trong hợp đồng, nhưng tuân thủ theo tập quán thuê lao động, luật doanh nghiệp và các quy định của pháp luật.

Cách tính lương căn cứ theo thời gian lao động thực tế và năng suất, sản lượng sản phẩm người lao động làm ra; nhu cầu và lợi ích của người lao động; mức độ sinh hoạt tiêu dùng cùng với khả năng kinh tế tài chính của Doanh nghiệp và các điều kiện cạnh tranh kinh tế. Trường hợp lao động nước ngoài có quy định riêng trong pháp luật hoặc trong hợp đồng lao động do hai bên chủ và người lao động thỏa thuận với nhau nhưng mức lương không được thấp hơn mức lương cơ bản.

Hiện nay, mức lương trung bình (chưa kể thu nhập làm ngoài giờ) của các ngành nghề:

- Dệt may: 10 USD/ngày, 300 USD/tháng;

- Giúp việc gia đình: 300 USD/tháng;

- Xây dựng: 35 USD/ngày;

- Dịch vụ: 500 USD/tháng.

Trong vòng 03 ngày sau khi tính lương sẽ phát lương cho lao động, khi phát lương chủ sử dụng phát kèm theo bảng theo dõi trả lương ghi rõ: tên người lao động, thời gian làm việc, mức lương, số tiền thưởng, phạt (nếu có).

Hàng tháng, Chủ sử dụng trả tiền lương cho Người lao động sau khi trừ các khoản thuế theo quy định của Chính phủ Macau tại địa điểm lao động làm việc. Nghiêm cấm phát lương cho người lao động tại các địa điểm như nơi buôn bán các loại đồ uống có cồn hoặc tại sòng bạc, trừ trường hợp người lao động làm tại môi trường này.

Tiền lương sẽ được trả bằng séc, phiếu lĩnh tiền bưu điện hoặc chi trả vào tài khoản của người lao động ở ngân hàng (được sự thỏa thuận của lao động)

Chủ sử dụng không được khấu trừ hoặc cắt tiền lương, khi người lao động vay hoặc nợ tiền. Nếu bị trừ, không được phép nhiều hơn 1/6 số tiền công của người lao động và chỉ được trừ trong các trường hợp sau:

- Khi có văn bản của Pháp luật, phán quyết của tòa án kinh tế;

- Khi Người lao động phải bồi thường Chủ sử

dụng, trong quy định về việc chấm dứt quan hệ lao động giữa hai bên;

- Khi trả công hoặc thù lao.

Người lao động được ưu tiên thanh toán nợ lương, khi chủ sử dụng bị giải thể hoặc bị toà án kinh tế phán quyết giải thể. Người lao động không được chuyển nhượng quyền đòi nợ tiền lương của mình cho bất kỳ ai, hay bất cứ hình thức nào.

b) *Cách tính tiền lương trong thời gian thử việc và làm thêm giờ*

- Làm việc vào ngày nghỉ cuối tuần, những ngày nghỉ phép năm hoặc những ngày nghỉ bắt buộc, tiền lương được căn cứ vào kết quả sản xuất thực tế, thời gian làm việc thực tế. Nhưng Chủ sử dụng phải thưởng thêm cho người lao động (theo thỏa thuận).

- Tiền lương làm thêm giờ trong ngày làm việc bình thường của người lao động được áp dụng theo luật tiêu chuẩn lao động Macau.

Căn cứ vào sự thỏa thuận trong Hợp đồng, Chủ sử dụng tăng tiền lương trong các trường hợp:

+ Lao động phải làm thêm (ngày nghỉ cuối tuần, những ngày nghỉ phép năm hoặc những ngày nghỉ bắt buộc) được hưởng mức lương gấp đôi tiền công ngày lao động bình thường.

+ Lao động đã hoàn thành thời gian thử việc, có quyền từ chối mức lương trả thêm thấp hơn 1/2 mức

lương ngày làm việc bình thường (mức lương trả thêm đã được thỏa thuận giữa Chủ sử dụng và Người lao động).

3. Thời gian làm việc, thử việc, nghỉ việc

a) *Thời gian làm việc, thử việc*

Trong thời gian 03 tháng đầu thực hiện hợp đồng lao động được gọi là thời gian thử việc. Trong thời gian này Người lao động và Chủ sử dụng có quyền đơn phương chấm dứt Hợp đồng (quan hệ lao động) mà không cần thông báo trước hay phải đưa ra lý do cần thiết đồng thời không nhận bất cứ khoản bồi thường do chấm dứt Hợp đồng lao động, loại trừ những trường hợp có thỏa thuận trước bằng văn bản giữa hai bên.

Thời gian làm việc bình thường, mỗi ngày 08 giờ và mỗi tuần 48 giờ, được quy định trong Hợp đồng lao động ký giữa Chủ sử dụng và Người lao động.

Nếu áp dụng hệ thống làm ca ngày và ca đêm, người lao động làm ca sẽ được chuyển đổi luân phiên hàng tuần và được sự đồng ý của người lao động. Khi chuyển ca luân phiên theo đúng các quy định tại ca liền kề trước sẽ được bố trí thời gian nghỉ ngơi

b) *Thời gian nghỉ việc, nghỉ phép, nghỉ lễ*

Cứ 04 giờ làm việc liên tục, Người lao động được phép nghỉ ngơi ít nhất 30 phút (giữa ca làm

việc). Được nghỉ ngơi 24 giờ đồng hồ sau 06 ngày làm việc.

Ngày nghỉ mỗi tuần được Chủ sử dụng quy định sau khi căn cứ vào nhu cầu của Doanh nghiệp hay gia đình. Nếu phải làm việc vào ngày nghỉ của tuần thì Người lao động sẽ được nghỉ bù vào một ngày sau khoảng thời gian làm việc 30 ngày.

c) Thời gian làm thêm giờ

Thời gian làm việc thêm của lao động có thể vượt quá 2 giờ rưỡi một ngày (với điều kiện có sự thỏa thuận trong hợp đồng)

Người lao động phải phối hợp với Chủ sử dụng để nhận thông báo làm việc vào ngày nghỉ, trong các trường hợp đặc biệt sau:

- Khi Chủ sử dụng gặp phải tổn thất to lớn hoặc xảy ra tình huống bất khả kháng.

- Khi Chủ sử dụng phải đối mặt với các tình huống khó dự liệu được, hoặc người lao động mới thuê chưa đảm đương nổi công việc được giao.

- Khi Người lao động có vai trò không thể thiếu và không thể thay thế được trong bộ máy hoạt động của Doanh nghiệp.

4. Chăm sóc sức khoẻ

- Người lao động bị mắc bệnh nghề nghiệp hoặc bị tai nạn trong quá trình lao động, thì được sự giúp đỡ, chữa trị, bồi thường và bảo vệ thoả đáng.

- Chủ sử dụng phải quan tâm đến Người lao động không may bị tai nạn hoặc bị mắc bệnh nghề nghiệp trong thời gian lao động, đồng thời phải cung cấp viện trợ giúp đỡ cần thiết có hiệu quả cho Người lao động.

- Việc bảo vệ quyền lợi đối với Người lao động, sẽ do Chủ sử dụng trực tiếp thực hiện hoặc thông qua việc mua bảo hiểm cho Người lao động để đảm bảo quyền lợi của Người lao động.

- Trong vòng 48 giờ đồng hồ sau khi phát sinh tai nạn Chủ sử dụng phải thông báo địa điểm lao động hoặc sự việc xảy ra trong thời gian lao động với Phòng quản lý nghiệp vụ lao động địa phương.

Phần bốn

Một số quy định và thủ tục Cần thiết khi người lao động đến làm việc ở Macau

I. Một số thủ tục cần thiết

1. Nhập cảnh vào Macau

Người nước ngoài có thể vào Macau thường xuyên và rất dễ dàng nên bất cứ ai đặt chân lên đất Macau đều được cấp visa du lịch, kể cả trong lĩnh vực xuất khẩu lao động.

Cơ quan Bộ đội bảo an Macau là đơn vị cho phép người lao động nước ngoài nhập cảnh, lưu trú (cấp phát thẻ căn cước) hoặc yêu cầu phải xuất cảnh.

a) *Lao động nước ngoài sang Macau bằng visa du lịch*

Trong thời gian (khoảng 03 tháng), Chủ sử dụng làm thủ tục để xin giấy phép và cấp thẻ căn cước (thẻ xanh), nếu giấy phép hết hạn phải làm thủ tục xin gia hạn.

b) *Thẻ căn cước ghi rõ (mẫu thẻ)*

- Thông tin cá nhân của người mang thẻ, có dán ảnh;
- Là lao động nước ngoài;
- Nơi phụ trách quản lý lao động và nơi được phép cung cấp nguồn lao động.

c) *Người lao động cần quan tâm*

- Xuất trình thẻ căn cước bất kỳ lúc nào hay ở đâu, khi đến các cơ quan, các trạm kiểm soát của Công an.

- Khi nhập cảnh vào Macau, người lao động nên tìm đúng người đến đón (chủ sử dụng hay người của công ty môi giới hoặc người đại diện của công ty Việt Nam ở tại Macau). Đề phòng đón nhầm người hay bị lừa đảo.

- Trực tiếp hoặc uỷ quyền cho Chủ sử dụng, công ty môi giới đến Tổng Lãnh sự quán Việt Nam

tại Hồng Kông để làm hộ chiếu mới, nếu hộ chiếu đã hết hạn (trong thời hạn 06 tháng).

- Lao động giúp việc gia đình sang Macau bằng visa du lịch, sẽ được tập trung tại các Trung tâm môi giới việc làm Macau và Chủ sử dụng có nhu cầu tuyển lao động, trực tiếp xin giấy phép và thẻ căn cước cho lao động (visa du lịch được chuyển thành visa lao động).

2. Kiểm tra sức khoẻ

Chủ sử dụng chi phí khám sức khoẻ cho Người lao động nếu có sự thoả thuận trong Hợp đồng. Người lao động phải khám sức khoẻ tại bệnh viện được Bộ Y tế Việt Nam quy định, trước khi nhập cảnh Macau.

- *Nội dung kiểm tra sức khoẻ bao gồm:*

- + Chụp X quang phổi;
- + Thử máu kiểm tra bệnh giang mai, HIV, viêm gan B, bệnh sốt rét... và xem có nghiện ma túy không;
- + Thử phân kiểm tra ký sinh trùng đường ruột.
- + Thử nước tiểu để kiểm tra Amphêta-min, Moócphin và xét nghiệm thai đối với nữ;
- + Các xét nghiệm khác do cơ quan chủ quản y tế Macau quy định;
- + Kiểm tra sức khoẻ nói chung (bao gồm cả tâm lý). Người lao động không đạt một trong các

mục khám sức khỏe nói trên sẽ không được phép tuyển dụng và sẽ phải về nước.

II. Những quy định khi đến làm việc ở Macau

1. Quan hệ lao động giữa Người lao động và Chủ sử dụng

a) Chủ sử dụng lao động

- Nhiều chủ rất quan tâm, đối đãi tốt với Người lao động;

- Trả lương đúng hạn, tương xứng với công việc của Người lao động.

- Tạo điều kiện về môi trường làm việc, điều kiện sống cho lao động (thể chất và tinh thần);

- Giúp đỡ nâng cao tay nghề, hoặc kiến thức cho Người lao động.

- Có biện pháp bồi thường, hoặc trợ cấp phù hợp trong những trường hợp Người lao động không may bị ốm đau, bệnh tật hay bị tai nạn lúc đang làm việc.

- Trong quan hệ lao động việc đặt ra nội quy làm việc thuộc quyền hạn của Chủ sử dụng. Nội quy phải được công bố, dán, treo tại nơi làm việc, chỗ ở của lao động (để quan sát).

- Phải báo cáo lên Cục Lao công Ma Cau tình hình thực hiện hợp đồng của Chủ sử dụng và Người lao động.

b) Người lao động có nghĩa vụ

- Làm việc chăm chỉ, cẩn thận, nhiệt tình, theo Hợp đồng lao động (Hợp đồng lao động là cơ sở yêu cầu lao động thực hiện các quy định công việc).

- Tôn trọng, lịch sự, đoàn kết, hợp tác với các lao động khác (là người nước ngoài).

- Chịu sự giám sát, chỉ huy của chủ sử dụng, có thái độ đúng mực với chủ. Giữ gìn an toàn cho bản thân mình và Chủ. Phục tùng mệnh lệnh của Chủ sử dụng, trừ những mệnh lệnh hoặc chỉ thị xâm phạm tới lợi ích người lao động.

- Phải luôn trung thành tận tụy với Chủ sử dụng, không được tiết lộ ra ngoài các thông tin liên quan đến tổ chức, phương thức sản xuất hoặc các tài liệu nghiệp vụ;

- Phải giữ gìn, bảo quản, sử dụng đúng mục đích những phương tiện lao động sản xuất, tài sản lao động mà Chủ sử dụng giao cho;

- Phối hợp với Chủ sử dụng thường xuyên thực hiện công việc vệ sinh và an toàn lao động.

c) Mọi quan hệ lao động

- Trường hợp Chủ sử dụng tự ý chấm dứt hợp đồng lao động, phải bồi thường cho người lao động một khoản tiền theo quy định.

- Chủ sử dụng sẽ chấm dứt hợp đồng lao động (huỷ bỏ quan hệ với người lao động) trong các trường hợp sau:

+ Người lao động có những hành vi, việc làm vi phạm quy định của pháp luật và vi phạm hợp đồng lao động giữa hai bên;

+ Người lao động có mong muốn thay đổi lớn các điều khoản đã thoả thuận của Hợp đồng lao động (như : yêu cầu, kiến nghị, đề nghị...)

- Trường hợp Chủ sử dụng không đủ lý do để chấm dứt quan hệ lao động như sau:

+ Người lao động tham gia và hoạt động trong đoàn thể đại diện cho lợi ích của họ;

+ Chủng tộc, màu da, giới tính, tình trạng hôn nhân, tôn giáo, chính kiến, quốc tịch, hoặc bối cảnh xã hội;

+ Do tai nạn lao động trong lúc làm việc hoặc vì mắc bệnh nghề nghiệp mà phải nghỉ làm;

+ Người lao động phải nghỉ ngơi vì bệnh tật liên tục 30 ngày hoặc 45 ngày trong một năm.

- Chủ sử dụng lao động không được:

+ Bắt buộc Người lao động mua hoặc sử dụng các dịch vụ do Chủ sử dụng hoặc người do Chủ sử dụng chỉ định cung cấp;

+ Bắt buộc Người lao động dùng bữa ở những nơi có liên quan đến môi trường lao động mà lại coi là đã cung cấp cho người lao động những vật phẩm và dịch vụ cần thiết;

+ Ngăn chặn, phản đối người lao động sử dụng quyền lợi của họ, cũng như do kỳ thị người lao động mà gây khó dễ, viện lý do để chấm dứt hợp đồng, xử phạt làm tổn hại Người lao động;

+ Trừ tiền thù lao của người lao động, loại trừ việc cắt giảm thù lao đã được Người lao động đồng ý và được phòng nghiệp vụ lao động phê chuẩn.

- Trong thời gian thực hiện hợp đồng, nếu chủ sử dụng bị mất tư cách thuê lao động nước ngoài, chủ có trách nhiệm làm thủ tục chuyển chủ sử dụng cho lao động theo quy định, nếu lao động không muốn chuyển sang chủ mới, thì hai bên tiến hành làm thanh lý hợp đồng. Chủ trả lương còn lại và chịu mọi chi phí về nước (có biên bản chấm dứt hợp đồng, bản quyết toán mọi khoản lương và chi phí khác)

- Chú ý khi các lý do huỷ bỏ quan hệ lao động được đưa ra Pháp luật không được chấp nhận, thì việc chấm dứt hợp đồng lao động coi như không hợp lý, đồng thời buộc các bên phải tuân thủ theo phán quyết của pháp luật.

- Người lao động được đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động (hủy bỏ quan hệ lao động) trong các trường hợp sau:

+ Không đủ sức khỏe để đảm nhiệm công việc (có giấy chứng nhận sức khỏe của bệnh viện)

+ Chủ trả lương không đúng thời gian quy định (theo thỏa thuận)

+ Chủ sử dụng có sự đề nghị thay đổi lớn các điều khoản đã thỏa thuận của Hợp đồng lao động.

2. Khấu trừ phí bảo hiểm y tế, thuế thu nhập của người lao động

a) Bảo hiểm y tế

Bất cứ người lao động nào có thể cư trú đều tham gia bảo hiểm y tế. Phí bảo hiểm y tế theo quy định hiện hành (thẻ bảo hiểm y tế phải có ảnh)

b) Bảo hiểm lao động

Trong quá trình làm việc, nếu người lao động chẳng may bị tai nạn lao động hoặc bị bệnh nghề nghiệp, phải đặc biệt chữa trị ở bệnh viện, Chủ sử dụng hỗ trợ cho người lao động trong các trường hợp rủi ro bằng cách thông qua mua bảo hiểm.

Bảo hiểm sẽ hỗ trợ cho người lao động tiền trợ cấp sinh hoạt hoặc trợ cấp thương tật.

c) Thuế thu nhập

Người lao động nước ngoài không phải nộp thuế thu nhập vì mức lương thu nhập của lao động nước ngoài thấp hơn quy định ở Macau .

3. Gửi tiền, tiết kiệm

Gửi tiền sinh lãi ở Ma cau, người lao động có thể tự mình đến ngân hàng gần nhất mở tài khoản và tự mình bảo quản cẩn thận sổ tiết kiệm.

Thông qua hệ thống ngân hàng, người lao động có thể dễ dàng gửi tiền về Việt Nam qua hệ thống ngân hàng, mỗi cuộc gửi (số tiền bất kỳ) phải trả khoản phí tương đương 150.000 VND/ lần.

4. Trong cuộc sống ở Macau

a) Nơi ăn, chỗ ở

Bình thường Chủ sử dụng thuê căn hộ (gồm phòng khách, các phòng ngủ, bếp, nhà vệ sinh, có đầy đủ máy giặt, điều hòa, tivi...) cho người lao động ở tập trung.

- *Đối với lao động trong nhà máy hay công trường xây dựng*

Bữa ăn giữa ca làm việc của lao động, nhà máy thường đặt cơm hộp, thức ăn chủ yếu là mì sợi hoặc cơm. Người Macau thường ăn ít cơm, ăn nhiều thức ăn, các món xào cho nhiều dầu mỡ. Nếu ăn không đủ no, hãy đề nghị chủ cho thêm cơm.

Nếu ăn tại các cửa hàng, phải chú ý vệ sinh thực phẩm và vệ sinh môi trường. Nước uống phải đun sôi. Nếu mua thức ăn chế biến sẵn hay đồ uống đã pha chế phải xem thời hạn sử dụng.

Tại nơi ở và chỗ sinh hoạt công cộng, người lao động phải có thói quen bỏ rác (chai lọ, vỏ hộp, bao bì, giấy vụn, thức ăn thừa...) đúng nơi quy định. Không hút thuốc lá trong phòng ngủ và nơi làm việc, gạt tàn, vứt đầu mẩu thuốc đúng nơi quy định.

Không nên mở các cửa phòng có gió lùa hoặc nằm ngủ nơi có gió lùa, đề phòng bị cảm. Không tắm, gội đầu quá khuya, khi gội đầu xong phải sấy khô tóc mới được đi ra ngoài hay đi ngủ. Không tiếp xúc với chó mèo hoang trên phố nhằm ngăn ngừa bộ chết lây truyền bệnh truyền nhiễm, bệnh dại.

- *Đối với lao động giúp việc gia đình*

Lao động được ăn và ở cùng với gia đình chủ. Tuy hoàn cảnh thu nhập kinh tế, nghề nghiệp, công việc yêu cầu của chủ, người lao động sẽ được bố trí điều kiện nơi ăn, chỗ ở khác nhau (đảm bảo đủ sức khoẻ để làm việc).

Người lao động phải luôn chú ý vệ sinh sạch sẽ, gọn gàng, nhưng không làm ảnh hưởng đến gia đình chủ. Không được quá chú ý đến vệ sinh cá nhân (tắm rửa, gội đầu, tập thể dục...) làm ảnh hưởng đến thời gian làm việc.

Người lao động phải chú ý, quan tâm tới bữa ăn của chủ, đồng thời phải ăn đủ no, không lãng phí, gây thiệt hại cho chủ. Nếu thức ăn không hợp khẩu vị hay không quen nếp sinh hoạt của gia đình (thức khuya, dậy sớm, trật chội, đông đúc...), có thể đề nghị với chủ cho phép tập ăn, ở, nhưng dần dần phải thích nghi. Không được quá căng thẳng với chủ khi lời đề nghị không được thực hiện, tránh sự hiểu lầm.

- *Đối với lao động làm việc dịch vụ*

Lao động được ăn một bữa tại nơi làm việc thường là theo ca. Chú ý không tắm, gội hay uống rượu quá muộn để bị cảm lạnh.

b) *Đi lại bằng phương tiện giao thông, mua sắm*

Đi ra khỏi nhà, nên ăn mặc chỉnh tề, gọn gàng, sạch sẽ. Phải vứt rác vào thùng đựng rác, không tụ tập, làm ồn ào nơi công cộng (nói chuyện, cười đùa, đánh lộn nhau...). Ngồi nghỉ phải tìm chỗ ngồi, không nên có các thói quen khác (ngồi xôm, nằm trên ghế ở công viên, bến tàu xe ...)

Phải tuân thủ luật lệ giao thông, khi đi qua đường phải chú ý đèn xanh, đèn đỏ, đi đúng phần đường dành cho người đi bộ, không được tự do băng qua đường, dễ bị tai nạn. Nếu không có bằng lái (do phía Macau cấp) không được đi xe máy, lái xe ô tô, nếu vi phạm sẽ bị phạt nặng.

Khi đi trên các phương tiện giao thông công cộng như: máy bay, xe buýt, tàu hoả, tàu điện ngầm... không nên chen lấn, xô đẩy nhau, phải xếp hàng theo thứ tự, trật tự, nhẹ nhàng, mua vé tại bên (hướng dẫn), xuống xe đúng bến. Trên các phương tiện giao thông, nên biết nhường chỗ ngồi, không ngồi vào ghế dành cho người già, người tàn tật, trẻ em, phụ nữ có thai...

Mua bán ở siêu thị, ở chợ, cũng như tham quan ở nơi công cộng, phải xếp hàng theo thứ tự, không

được chen ngang hoặc xô đẩy người khác. Vào cửa hàng phải sử dụng: xe đẩy hay giỏ đựng hàng, để mua hàng. Không tự ý mở hàng hay bóc nhãn mác tiền, hàng. Khi mua hàng phải trả tiền tại nơi thanh toán hoá đơn, tuyệt đối cấm hành vi ăn cắp (lấy hàng hoá mà không thanh toán) vì sẽ bị phát hiện bởi các hệ thống camera và bị xử theo pháp luật hay trục xuất về nước.

c) *Sử dụng thời gian nhàn rỗi*

Vào ngày nghỉ lễ và chủ nhật (chủ không yêu cầu làm thêm giờ)

Muốn đi thăm bạn bè, người thân phải được sự đồng ý của chủ hay người quản lý. Quan hệ với bạn bè khác giới phải đúng mực, không được làm ảnh hưởng đến hạnh phúc gia đình, đạo đức, ảnh hưởng đến công việc, tâm trí, thân thể dễ bị đưa về nước.

Muốn đi tham quan các điểm du lịch hấp dẫn của Macau, Hồng Kông... cần liên hệ với các Trung tâm du lịch.

Tuyệt đối cấm dành thời gian rỗi vào các cuộc vui chơi tại Casino (nơi đây có tới 17 nhà hàng Casino)

III. Một số điều cần phòng ngừa và cách xử lý

1. Đề phòng tai nạn do điện, xử lý khi bị bỏng, chảy máu

a) *Tai nạn điện*

Khi sử dụng đồ điện phải nắm được nguyên tắc:

- Không để tay có dính nước, chất lỏng, tay cầm vật dụng bằng kim loại và chân tiếp xúc với nền nhà khi cắm ổ điện (kim loại, nước, chất lỏng và cơ thể con người có khả năng dẫn điện tốt), dễ bị điện giật.

- Phải dùng bút thử điện để kiểm tra điện.

- Không phơi trên dây điện, không để hở các đầu đoạn dây điện, phải bọc băng dính hay nilon. Không để ổ, phích cắm điện trong tầm tay trẻ em, người già.

- Không để các đồ vật dễ cháy như : ga, xăng, dầu, nhựa, giấy, bông, vải sợi,... gần nơi có ổ phích cắm điện, dễ bị bắt lửa do chập điện.

* *Cách xử lý điện giật:*

- Người lao động bị điện giật, phải bình tĩnh kéo tay ra khỏi vật dẫn điện, nghỉ ngơi và uống nước ngọt.

- Người khác bị điện giật, phải kịp thời rút phích điện hoặc cầu giao điện, không dùng tay kéo người bị điện giật.

b) *Phòng chống và xử lý khi bị bỏng do nước sôi, ga, xăng, dầu, mỡ, hoá chất..*

- Cần thận khi rót, đặt, bê, vác đồ vật có nước sôi, dầu mỡ, hoá chất... Không để gần người già, trẻ em.

- Không bật lửa hay hút thuốc lá, đốt vàng mã gần nơi để xăng, dầu (xe máy, máy nổ, ô tô...).

- Khi phát hiện trong nhà có hơi ga (do hồ van, hay dò rỉ đường dẫn ga), phải mở cửa để thông gió, không bật lửa, để gây cháy nổ.

- Cần thận bật, tắt bếp ga, hệ thống dẫn ga, vì dễ gây cháy nổ do hơi ga bị rò rỉ tạo áp suất cao.

* Cách xử lý bị bỏng:

- Nếu bị bỏng (nước, mỡ, dầu nóng) phải kịp thời lấy nước lạnh làm mát, sạch vết thương, không tự bôi các loại thuốc, phủ kín vết thương bằng vải mỏng rồi đi đến cơ sở y tế.

- Nếu bị bỏng (a xít, hoá chất khác), tạm thời dùng khăn sạch thấm khô hoá chất hay dùng chất hoà tan làm loãng dịch hoá chất, kịp thời cấp cứu đến cơ sở y tế gần nhất. Không lau mạnh, làm thương tổn vùng da bị bỏng.

c) *Tai nạn do chảy máu*

- Cơ thể con người bị mất máu, sẽ gây hoa mắt, chóng mặt hoặc tử vong.

- Cần thận khi sử dụng vật kim loại (sắc, nhọn) thuỷ tinh (dễ vỡ), không để gần tầm tay người già, trẻ em

* *Cách xử lý khi chảy máu:*

- Rửa sạch vết thương bằng nước muối nhạt, bôi thuốc sát trùng rồi băng các vết thương.

- Nếu vết thương gây chảy nhiều máu, phải dùng dây (cao su, vải,...) buộc chặt động mạch chủ nơi vết thương, bịt chặt mặt vết thương bằng khăn sạch, kịp thời đến cơ sở y tế.

- Không để vết thương bị nhiễm trùng, vì sẽ dẫn đến bị nhiễm trùng máu, dễ gây tử vong.

2. Đề phòng xảy ra hoả hoạn

a) Khi phát hiện có hoả hoạn phải kêu to để báo cho mọi người xung quanh biết. Bình tĩnh bấm chuông báo động hoặc gọi điện thoại cứu hỏa 119 báo địa điểm, hiện trạng cháy. Nếu cửa bị khoá trong nhà, bạn phải kêu to và cầm một vật gì đó vẫy để báo cho mọi người biết mình đang ở bên trong.

b) Sử dụng bình cứu hoả để ngăn không cho ngọn lửa lan ra xung quanh, tắt cầu dao để ngắt nguồn điện.

c) Bình tĩnh xem xét tình huống để có hành động xử lý phù hợp và kịp thời. Không được mở cửa sổ, cửa chính khi đang có đám cháy to

d) Không được chạy vào đám cháy để cứu tài sản quý khi đám cháy đã to.

đ) Nếu bị bỏng nhẹ, phải nhanh chóng dùng nước lạnh xả rửa, sau đó chườm hoặc ngâm bằng nước lạnh khoảng 30 phút, từ từ cởi bỏ quần áo khi đang xả nước lạnh, nhớ không được làm vỡ nốt phỏng

rộp, sau đó dùng gạc, vải xô hoặc khăn mặt sạch phủ lên vết thương rồi nhanh chóng đưa đi bệnh viện.

* *Các quy tắc phòng cháy đơn giản:*

- Sau khi sử dụng các dụng cụ điện, nhất thiết phải rút các phích cắm ra, trước khi ra khỏi nhà hoặc đi ngủ phải kiểm tra cẩn thận các vật dụng điện, vật dễ cháy và bếp ga... Không cho trẻ em lại gần lửa, nghịch lửa.

- Tại nơi làm việc tuyệt đối không được hút thuốc. Các vật dễ cháy như: xăng, dầu, còn phải được để ở nơi quy định.

3. Xử lý khi bị tai nạn giao thông

- Khi bị tai nạn giao thông trước hết phải xác minh được tên người gây tai nạn, địa chỉ, số điện thoại, số xe. v.v.

- Trong trường hợp không biết gì về người gây tai nạn, cần phải báo ngay cảnh sát có số máy 110 để xác định sự việc và địa điểm xảy ra.

- Nếu bị thương do tai nạn giao thông thì phải đến bệnh viện làm giấy khám bằng tên của chính mình. Đồng thời nếu bản thân là người bị hại thì phải yêu cầu Công ty bảo hiểm hoặc người gây tai nạn xác nhận hứa hẹn chi trả tiền viện phí.

d) Hoá đơn về chi phí tiền khám chữa phải bảo quản cẩn thận.

4. Xử lý, ngăn ngừa dịch bệnh

a) *Hội chứng viêm đường hô hấp cấp tính (SARS)*

Có các triệu chứng như sốt trên 38⁰c 70⁰c, ho khan, đau đầu, đau nhức cơ bắp, thở gấp, khó thở, mắt mưng, ỉa chảy... Cách phòng ngừa:

+ Tạo thói quen giữ vệ sinh tốt như thường xuyên rửa tay, che miệng, che mũi khi bị ho hoặc hắt hơi, giữ nơi ở sạch sẽ và lưu thông không khí, duy trì thói quen kiểm tra nhiệt độ cơ thể.

+ Nếu sốt trên 38⁰c, phải đeo khẩu trang và đi khám bệnh, tránh đến những nơi đông người, tránh đi các phương tiện giao thông công cộng hoặc nơi không khí không lưu thông, phải thông báo cho bác sỹ biết những nơi mình đã đi qua và những người bạn đã tiếp xúc.

b) *Dịch cúm gà*

Có các triệu chứng giống cảm cúm bình thường khác như sốt, đau họng, có thể bị viêm kết mạc, một số người còn bị viêm phổi vi rút, nếu nghiêm trọng có thể bị tử vong. Cách phòng ngừa:

+ Tránh tiếp xúc với các loại gia cầm và các chất bài tiết của nó, nếu không may tiếp xúc phải lập tức dùng xà phòng rửa sạch tay.

+ Phải ăn thức ăn chín, nếu để nguội phải hâm nóng 70⁰c. Thường xuyên rửa tay, tạo thói quen vệ

sinh tốt, ăn uống đều đặn, nghỉ ngơi và vận động thích hợp.

+ Nếu phát hiện có các triệu chứng của dịch cúm gà, cộng thêm việc có tiếp xúc với những người đã bị lây nhiễm thì phải đeo khẩu trang ngay và đến bệnh viện để khám bệnh.

5. Phòng tránh các thảm họa thiên tai

Macau là hòn đảo, xung quanh là biển nên thiên tai (bão lũ, động đất, sóng thần,...) thường xảy ra bất ngờ, bất khả kháng, gây tổn thất rất nặng nề cả về người và của, tuy nhiên nếu có ý thức phòng tránh tốt sẽ giảm bớt những thiệt hại đáng tiếc xảy ra, người lao động phải có ý thức tự bảo vệ mình, không được chủ quan khi có thiên tai xảy ra.

- Khi có bão, lụt không nên đi ra ngoài, thường xuyên theo dõi dự báo thời tiết để chuẩn bị cho việc phòng chống được chu đáo, chuẩn bị dự trữ lương thực, nước sạch, diêm và nến để phòng mất điện.

- Khi xảy ra động đất cần bình tĩnh và chạy ra ngoài, nếu không kịp nên chạy vào những chỗ như: gầm cầu thang, gầm cửa và lấy những vật mềm che chắn lên đầu, nếu bị kẹt trong đồng đồ nát nên làm các động tác gây tiếng động báo hiệu mình ở đó.

- Nếu người lao động sống và làm việc gần biển, khi có động đất và có cảnh báo sóng thần phải

sơ tán kịp thời đến vùng sâu đất liền, vùng đất cao, không được chủ quan.

6. Phòng chống xâm hại tình dục

- Nếu bị quấy rối tình dục thì cần phải thể hiện rõ thái độ không tán thành một cách mạnh mẽ; nếu việc từ chối không được tôn trọng thì cần làm đơn tố giác và khi đó cần ghi cụ thể ngày giờ, địa điểm, người nhìn thấy (nếu có), hành động của người đó và thái độ phản ứng của bản thân lúc đó.

- Nếu bị cưỡng hiếp thì cần để nguyên dấu vết và khẩn trương đến bệnh viện (khoa sản phụ) để khai báo và xin kiểm tra; khi đến bệnh viện cần phải nói thật về người gây án, địa điểm, thời gian, ngày giờ gây án, người nhìn thấy (nếu có), thái độ diện mạo của kẻ gây án.

7. Phòng tránh ma túy, mại dâm, HIV, AIDS

Trong thời gian lao động tại Macau, nghiêm cấm người lao động hút, tiêm chích hoặc buôn bán, vận chuyển ma túy. Nếu bị phát hiện, sẽ bị khởi tố hình sự và có thể bị tử hình.

Việc sử dụng ma túy thường bắt đầu từ những thói quen xấu như: nghiện hút thuốc lá, nghiện rượu, bia, sau đó rất dễ bị lôi kéo sử dụng chất kích thích hoặc heroin... Những người muốn có cảm giác cuồng nhiệt này dễ trở nên nghiện ma túy. Do đó,

cách tốt nhất để tránh nghiện là từ chối ngay từ đầu những thói quen xấu.

Hãy thận trọng và nói không với ma túy, đừng để bị sa ngã vì tò mò và đừng bao giờ thử ma túy, đừng bao giờ nghĩ rằng “tôi có bản lĩnh vững vàng nên không bao giờ bị nghiện” mà thử ma túy. Ma túy hoàn toàn có hại cho sức khỏe, cuộc sống và phẩm giá của bạn. Bạn hãy tự trọng và có trách nhiệm với cuộc sống của mình.

Hãy dùng cách tốt nhất để thư giãn những lúc thần kinh căng thẳng: có những lúc mọi việc không được may mắn, người ta sẽ cảm thấy thất vọng hoặc chán nản. Bạn nên tìm cách giải trí, thư giãn lành mạnh như: nghe nhạc, xem phim, chuyện trò với bạn bè để giải tỏa những nỗi buồn, đừng bao giờ nghĩ tới ma túy.

Hãy tránh xa những nơi ăn chơi sa đọa. Những kẻ buôn bán ma túy sẽ dùng mọi cách, mọi mánh khoé để lôi kéo, quyến rũ hoặc cưỡng ép thanh niên sử dụng ma túy. Vì thế phải luôn luôn cảnh giác ở những chỗ lạ, không nên nhận lời mời hút thuốc lá, uống nước hay ăn bất kỳ đồ ăn gì của người lạ mặt để đảm bảo an toàn cho chính bạn.

Có một số thuốc chữa bệnh có chứa chất gây nghiện, vì vậy khi dùng bạn phải nghe theo sự chỉ dẫn của bác sỹ.

a) Phòng ngừa lây nhiễm HIV - AIDS

- HIV là virut gây hội chứng suy giảm miễn dịch ở người

- AIDS là hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải, là giai đoạn cuối của quá trình nhiễm HIV, khi đó cơ thể bị suy giảm hệ miễn dịch và người bị nhiễm HIV dễ dàng mắc các bệnh như ung thư, viêm phổi, lao, viêm da hoặc suy kiệt.

b) *Đặc điểm của virut HIV*

- HIV không sống lâu khi ở ngoài cơ thể;

- HIV dễ bị chết trong các nước tẩy uế thông thường như nước tẩy javel, chloramine B và trong nước sôi trên 20 phút;

- Nhiệt độ lạnh dưới 0⁰c, sự khô ráo, tia X, tia cực tím không tiêu diệt được HIV;

- HIV có thể sống trong xác người bệnh sau 24 giờ và trên giọt máu từ 2 – 7 ngày.

c) Cách phòng bệnh: muốn biết người đã bị nhiễm HIV hay chưa, sau khi có kết quả thử máu ở một cơ sở xét nghiệm được Bộ Y tế công nhận.

d) *Bốn giai đoạn nhiễm HIV/AIDS*

- Giai đoạn 1 nhiễm HIV cấp tính (sơ nhiễm): lúc này nồng độ virut trong máu cao với các triệu chứng giống như cảm cúm (sốt, mỏi mệt, sưng hạch) rồi tự khỏi. Vì vậy, người có HIV thường không để ý và từ lúc này đã có thể lây bệnh sang người khác

mặc dù đi xét nghiệm vẫn cho kết quả âm tính vì kháng thể kháng HIV chưa tạo lập đủ. Giai đoạn này kéo dài từ 2 tuần đến 3 tháng, đôi khi kéo dài tới 6 tháng.

- Giai đoạn 2 nhiễm HIV không triệu chứng nồng độ virut thấp hơn nhưng sự nhân lên của virut vẫn tiếp diễn. Giai đoạn này có thể kéo dài từ 8 đến 10 năm tùy thuộc vào chủng loại HIV (HIV1 hay HIV2), lứa tuổi (người lớn tuổi và trẻ em diễn biến nhanh hơn), thể trạng (dinh dưỡng, nghiện ma túy, rượu, thuốc lá), các bệnh nhiễm trùng khác kèm theo (đặc biệt là các bệnh hoa liễu).

- Giai đoạn 3 nhiễm HIV có triệu chứng (cận AIDS): Virut sinh sôi không kiểm soát được, hệ miễn dịch bắt đầu suy sụp, thấy sự xuất hiện của các bệnh nhiễm trùng và cơ hội ung thư, những biểu hiện thường gặp như: sốt không rõ nguyên nhân; sốt và đau đầu; sốt và ho; nuốt đau; loét vùng sinh dục; các tổn thương nốt trên da; tiêu chảy kéo dài; nổi hạch; suy mòn sức khỏe.

- Giai đoạn 4 AIDS: là giai đoạn cuối cùng của quá trình nhiễm HIV trong cơ thể, giai đoạn này thường kéo dài từ 6 tháng đến 2 năm. Những biểu hiện đặc trưng của AIDS là: sụt cân; tiêu chảy kéo dài; sốt kéo dài; ho dai dẳng; ban đỏ; mụn rộp toàn thân (herpès), bệnh zona (giời leo) tái đi tái lại; bệnh

đẹn ở họng; nổi hạch; suy giảm trí nhớ; một số bệnh khác như ung thư, lao phổi...

Bệnh AIDS là căn bệnh thế kỷ, hiện nay vẫn chưa có thuốc chữa. Bệnh AIDS lây nhiễm qua con đường tình dục, đường máu, khi mẹ mang thai hay cho con bú

* Cách phòng tránh:

- Quan hệ tình dục an toàn bằng cách luôn dùng bao cao su

- Không dùng chung bơm kim tiêm, không để vết thương hở tiếp xúc với máu của người khác khi không biết chắc chắn người đó không bị nhiễm HIV.

- Các bệnh lây truyền qua đường tình dục đều làm tăng khả năng lây nhiễm HIV do vậy cần phát hiện sớm và điều trị tích cực nếu như thấy các triệu chứng không bình thường ở bộ phận sinh dục như: sưng, ngứa, đau rát, có mủ, sần sùi...

- Không tiêm chích, sử dụng ma túy.

8. Phòng chống những thủ đoạn lừa đảo, trộm cướp, bạo lực, lôi kéo bỏ hợp đồng trốn ra ngoài làm ăn phi pháp

Các thành phố của Macau đều có các đơn cảnh sát đảm bảo an ninh công cộng. Ban đêm đi xa một mình không nên mang tiền hoặc trang sức quý theo người. Nếu kẻ trộm vào nhà thì phải báo cảnh sát theo số điện thoại quy định (110).

Cho người khác vay hay giữ tiền hoặc đồ quý, nhớ viết giấy cam kết có xác nhận của cả hai bên. Phải trình báo với cảnh sát và yêu cầu cảnh sát giúp đỡ, nếu bị thất thoát.

Khi trộm đột nhập lấy đi đồ đạc quý giá, phải giữ nguyên hiện trường và trình báo cho cảnh sát

Bị người khác đánh, phải giữ lại bằng chứng đến bệnh viện khám để lấy chứng thương hay chữa trị, nếu biết được lai lịch kẻ gây án thì cần khai báo với cảnh sát.

Một số địa chỉ người lao động có thể liên lạc khi cần thiết

❖ Cục Quản lý lao động ngoài nước :

Địa chỉ : **41B Lý Thái Tổ, Quận Hoàn Kiếm , Hà Nội**

Điện thoại: **(84. 4) 38249522, (84.4)38249517**

Fax : **(84.4) 38240122 .**

Mail: Dolab@vnn.vn

❖ Tổng lãnh sự quán Việt Nam tại Hồng Kông:

Địa chỉ: tầng **15**, tòa nhà **Great Smart Tower, 230 đường Wan Chai, Khu Wan Chai**, Khu hành chính đặc biệt **Hồng Kông**, nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa

Điện thoại : **(852) 25914510**

Fax : **(852) 25914514, 25914539**

Mail: tlsxhk@mofa.gov.vn